

МАКЕДОНИЯ (част 2)

Кога и как гръцка и латинска Македония е станала българска и древните македонци са станали българи?

Вече научихме, че в 146 г. пр. Хр. Рим пороби древна Македония и че през V-VI в. тези земи са заети от Славяните, т.е. славяните. Когато прабългарите през втората половина на VII в. идват на Балканите и към 681 г. създават своята държава, те заварват тук славянските племена. Обединяването на тези племена в пределите на българската държава, както и централизирането на военно-административния апарат са свързани тясно с постепенното образуване и утвърждаване на българската народност. Най-напред загубват етническата си самобитност прабългарите на Кубер, които се смесват със славянските племена в Централна и Южна древна Македония. Последното известие за тях е от 718 г. По-бавно се развива процесът на изчезването на Аспаруховите прабългари, числото на които е по-голямо, а ролята им в управлението на българската държава - по-значително. Заклучителното събитие в асимилацията на всички прабългари е приемането на християнството и въвеждането на славянския език (Охридското и Преславското книжовни средища). В края на IX и началото на X в. българската народност е вече окончателно оформена в Мизия, Тракия и Македония, когато още при цар Пресиян (836-852 г.) те са в Българската държава. В каменен надпис той е наречен „владетел на многото българи“. Като се знае, че тези области са заети от повече славяни отколкото българи, ясно е, че под „многото българи“ са включени и славяните.

Тогава названието „българи“ в своя нов етнически смисъл се установява като общо народно название, употребявано за означаване на смесилите се помежду си славянизирани македонци, славяни и прабългари и се ползва за „българска земя“, „български владетел“ и пр. Например в Пространното житие на Св. Климент Охридски, чиито старобългарски извор е дяло на пряк ученик на св. Климент, се отбелязва, че преди да умре, св. Климент предава своите завети относно устройството на Църквата „на нас, българите“. Особено често се явяват названията „българи“, „български владетел“, „българска земя“ и пр. във Византийските извори, в които се разказва за събитията при царуването на цар Самуил (997-1014 г.). За него пишат Ахил Лариски, Йоан Скилица, Михаил Псел, Йоан Зонора и трите грамоти на самия Василий II Българоубиец. Според тях Василий II воюва срещу „българите“, навлиза в „българска земя“, превзема „български крепости“, отвлича „българско население“ и пр. Не само от византийци, но и самите българи ползват това название. В Битолския надпис, изсечен по заповед на българския владетел Иван-Владислав през 1015-1018 г. той се нарича „самодържец на българите“ и „българин по род“.

През последните години от царуването на Петър I отношенията на България с Византийската империя се влошават рязко. Император Йоан Цимисхи (969-976) нахлува в Североизточна България (971) и я обявява за византийска провинция (земите между Дунав, Стара планина, Черно море и реката Искър). Междувременно в Югозападна България, която запазва независимостта си, започват да управляват четиримата синове

на Софийския Комит Никола - Давид, Моисей, Аарон и Самуил. През 976 г. Йоан Цимисхи умира. Четиримата братя минават в настъпление и освобождават Североизточна България. Така българската държава се възстановява в предишните си граници (с изключение на Тракия). След смъртта на Давид и Моисей и отстранението на Аарон от трона, едноличен владетел става Самуил. Той води сполучливи войни с Византия, но в началото на XI в. Василий II нанася тежко поражение на Самуиловата войска и Самуил умира (6 октомври 1014). При неговия син и наследник Гавриил-Радомир (1014-1015) натискът на византийците продължава и в ръцете им падат редица градове в Македония. През 1015 г. Гавриил-Радомир е убит и на престола идва братовчед му Иван-Владислав, който бива убит под стените на Драч (1018). Някои боляри се опитват да продължат съпротивата, но византийците заемат българските градове и през 1018 г. България пада под византийско робство.

След смъртта на Василий Българоубиец (1025) на престола се изреждат 13 слаби императори и Византия изпада в голяма криза поради династически борби и нападението на норманите. Това възбужда духовете на поробените българи и през 1185 г. възстават начело с двамата братя от българо-кумански род Петър и Асен. Император Исак I Ангел сключва договор с обновителите на българската държава, чрез който официално признава нейното възстановяване. Цар Асен I (1186-1196) освобождава българските територии бавно последователно. През 1195 г. той заема гр. Средец (София) и продължава своя поход надолу по течението на р. Струма. Цар Иван Асен II (1218-1241) обединява земите населени с българи, след което разби при Клокотница войските на Епирския деспот Теодор Комнин. Под властта му падат Одрин, Димотика, после областите между реките Марица и Места, Сяр, Битоля, Прилеп, областта Тесалия, цяла Албания чак до Адриатическото море.

Следващите царе през XIII и XIV в. до падането на България под турско робство: АСЕНОВЦИ (Коломен I, Михаил Асен, Коломен II, Мицо, Константин Асен, Ивайло, Иван Асен III), ТЕРТЕРОВЦИ (Георги Тертер I, Смилец, Чака, Теодор-Светослав, Георги Тертер II), ШИШМАНОВЦИ (Михаил, Иван Стефан, Иван Александър, Иван Шишман – 1371-1395), Иван Срацимир – 1356-1396) с малки изключения са познати в историята с бездействието им спрямо сръбското проникване в Македония, татарското нахлуване в България, а накрая с трагичното предаване на земите си на османските турци. Едно важно свидетелство, оставено ни от СААДЕТИН ни уверява, че турците знаели че завладяват „земите на ЗАПАДНА БЪЛГАРИЯ, след като разбили край Самоков сръбския владетел и съюзника му краля на България“.

Владетелите на Българските земи в продължение на 500 г. много добре познавали народността на жителите в Мизия, Тракия и Македония, затова на 28 февруари 1870 г., докато тия области са били под тяхна власт, султанът издаде ферман за създаването на Българска Екзархия с митрополити в Охридската, Скопската, Битолската, Неврокопската, Велешката, Струмишката и Дебърската епархии; без митрополити още, но с екзархийска власт в Дойранската, Мелнишката, Костурската, Леринската, Воденската, Солунската, Серската и Драмската епархии. След Руско-Турската война (1877-78 г.) бе възможен Сан-Стефанският договор, по който всички земи с българско население трябваше да

влязат в състава на новоучредената Българска държава, но Великите сили наложиха ревизирането на тази правда, за да извършат едно историческо безправие в Берлин, Букурещ и Ньой и хвърлиха българите от западните предели под сръбско и гръцко иго. И почна едно жестоко асимилиране, което насочи жертвите им към България, Северна Америка, Австралия и къде ли не. Победителите на Втората Световна война вместо да изправят старите грешки, направиха нови, създавайки една безименна държавица, оплетена от сърбизираните им управници в политически и църковни проблеми, нямащи нищо общо с нейната история.

Да се надяваме, че тая държавица по-скоро ще влезе в Европейския съюз и населението и ще се обедини със своите братя, които се бориха в революции, Балкански и Световни войни за тяхното освобождение от турско, сръбско и гръцко жестоко робство, та да спрат безсрамните нападки към десетвековната им майка, която ги докара до двадесет и първи век като славяно-българи.

проф. о. 

Торонто, 1 септември 2008 г.

Ползвани източници:

1. Петър Коледаров, *Името Македония в историческата география*, 1985 г.
2. *Кирило-Методиевска енциклопедия*, т.2, стр. 589
3. Димитър Ангелов, *Българска държава*, пак там, т.1, стр. 250
4. Йордан Андреев, *Българските ханове и царе VII-XIV век*
5. *Македонски Алманах*, 1940 г.